

1884-08-13

FACTS

Document type:
Letter draft

General comment:
Brevet består af to breve. Det første er uden modtager, mens det andet er stilet til Cand Müller.

Sender's location:
Civita d' Antino

Recipient info (Transcript, Inscription, etc.):
Der er sandsynligvis tale om Sigurd Müller.

Mentioned people:
Jules Bastien-Lepage
Jules Breton
Viggo Johansen
Ludwig Kabell
Janus la Cour
Jean-François Millet
Theodor Philipsen
Georgia Skovgaard
Niels Skovgaard
P.C. Skovgaard
Kristian Zahrtmann

Archive:
Mappe 17 nr. 2

TRANSCRIPTION

Mappe 17

Brev nr 2

Civita d'Antino 13. August

Som dreng var det især dyr, som vakte min kunstneriske tilbøjelighed, jeg ved nok, at jeg som ganske lille, da jeg var med Fader og Moder i Hellebæk, klippede nogle hakker i en stump papir, og da jeg blev spurgt hvad det skulde være, udbrød "Kullen", og at jeg lidt senere i vort hjem på Østerbro tegnede en mand i vindueskarmen, der ikke blev så god, så han friede mig for smæk, (her må jeg bemærke, at jeg tydeligt husker hvor behageligt materialet forekom mig, den gamle, tørre, hvide oliefarve tog så dejligt mod blyanten, syntes jeg, så havde jeg ikke gået disse smæk, havde jeg vist malet alle vore vindueskarme fulde af mænd), men det var dog dyr, som fra først af rigtig tog mig, og tit har jeg besøgt den Zoologiske have, for at grave guld i den rige grube der. På landet spurgte jeg mine venner derude først hvor mange tyre, der var, så køer og andre dyr, siden spurgte jeg til menneskene og andre ting. Under Fader, hvem jeg naturligvis mest skylder min kunstneriske udvikling, har jeg kun en kort tid ligefrem lært at male, men fra lille af kom min broder og jeg altid med vore tegninger til ham, for at høre hvad han sagde om dem. Selv smådyr som insekter,

-2-

har draget mig så meget, så jeg en tid hellere gik på Zoologisk museum end på udstillingen på Charlottenborg, hvor for resten Professor Simonsens arabere tiltalte mig meget, så jeg f.x. har stået halve timer foran hans beduin som med sabelen mellem tænderne til hest springer lige mod beskueren, når jeg så derfra gik hjem gennem Grønningen, søgte jeg at genkalde mig detaljerne ved araberdragten, især hvordan sabelen med det ejendommelige hæft egentlig så ud. Senere kom jeg i malerlære og på akademiet. På malerlæren tænker jeg altid med glæde, og har sikkerlig haft godt af den især som menneske, men vist også som kunstner; på akademiet gjorde jeg bekendtskab med det menneskelige legeme, som senere har glædet mig mere og mere. Men ikke mindre end modellerne glædede mig de antikke statuer, langt fra alle, så temmelig de samme som jeg endnu sætter over altandet. Fader har tit fortalt om gammel kunst, både italiensk og hollandsk, men han lærte dog at sætte den græske over alt, så det er løjerligt, at da Zahrtmann senere foreslog mig at tage med til Hellas, var jeg ikke ligestraks villig, men det lå i min forsigtige, langsomme karakter, jeg syntes at Italien var nok foreløbig. Da jeg for alvor begyndte at studere i naturen, holdt jeg mig ikke længere fortrinsvis til dyr, jeg malede lige så meget landskabeligt, og som ud

-3-

stiller må jeg indtil nu nærmest kaldes landskabsmaler, skønt jeg mere og mere går over mod figurmaleriet, som interesserer mig mest, skønt der er

så megen lyst til det landskabelige hos mig endnu, så jeg altid ubetinget foretrækker udebelysning. Da jeg begyndte at male, var jeg meget afhængig af Faders måde at male på, d.v.s. i fremgangsmåde, penselføring og syn på det hele, i retning af farve var jeg et rent sort skyggebillede af ham. De første som bragte mig til at se farverne med nye øjne, og gå dem mere på klingen var væsentligst V. Johansen og L. Kabell, med hvilken sidste jeg i vinteren 1880-81 gjorde en rejse til Paris, for med egne øjne at se franskmændenes dejlige farver, som der gik så meget ry af. Jeg blev ikke skuffet, både den gamle og den nye kunst der gav mig herligt rigt stof at nyde og fordøje, men nu var det J. Bretons "prosesionen gennem kornmarken" (Luxembourg) som jeg stod foran i halve timer for at indsuge dets glødende solskin, men Lepage, Millet og [?Rassin] var ligeså gode. Da jeg kom tilbage til Danmark for jeg ligestraks op på Kristiansborg, for at se hvor godt vi kunde stå os i modsætning til franskmændene, og kom til det ikke uvæntede resultat, at vi havde herlige kunstnere hos os selv. Men da jeg havde været hjemme en stund, syntes jeg dog, at Pariserrejsen havde ikke forslået, jeg måtte ud at se endnu mere fremmed, og tage fat af alle kræfter, hjemme tabte jeg dristigheden, for jeg er jo som sagt temmelig forsigtig af mig. Denne gang gik det til Italien, som jeg er kommen

-4-

til at holde mere og mere af. Det var morsomt at se den gamle kunst, som jeg så længe havde hørt tale om, men dog er det især landet og folket som har overvældet mig med sine skønheder, i begge dele lærte jeg at forstå både Claude Lorraine og Rafael og mange andre meget bedre, ligesåvelsom det da jeg kom hjem fra Paris og kort derpå var ude i Frederiksborg Hestehave mellem de store bøge, slog mig, at i sådan natur havde Fader gået i skole og at den og han passede aldeles sammen. Det flotte fyldige liv i syden bliver mig kjærere for hver dag, og jeg kan stå og se på bøndernes saltarelle meget længere end på noget kunstværk, selvom det er græsk. I Italien var jeg væsentligst sammen med V. Pedersen, Zahrtmann og Th. Philipsen, som alle, netop på grund af den store forskel mellem dem, alle har haft stor indflydelse på mig, således har de hjulpet mig frem til stærkere farver, skønt der er langt igen til solskin og kolorit. Som figurmaler vil jeg komme til at skulde Z. meget, og vor rejse til Hellas sætter jeg umådelig pris på. Den gik for sig den anden vinter af min italiensrejse, fra først i januar til maj, og var så herlig og uddannende, så jeg mener, at alle kunstnere burde rejse til Hellas endogså frem for til Italien, for selvom det italienske folkeliv er meget rigere, så har jeg dog set den skønneste folkedans i Korinth, og den græske kunst overstråler langt al anden. Det var en ren nydelse at gå i de skønne samlinger af skulptur og vaser i Athen, ikke som i andre lande, hvor man trættes af en mængde middelmådigt, og dog derimellem ikke finder nær sådan perler som de de græske museer er fulde af. Og Akropolis er mageløs. Det var også

overmåde interessant at se alle de andre gamle templer, vi kunde overkomme og sammenligne dem. Vi gjorde en rejse fra Olympia til Sparta, den rejse glemmer jeg aldrig, men jeg vil ikke trætte Dem med den, men kun sige, at næst efter at komme hjem længes jeg mest efter at se de godt opstillede afstøbninger af Olympia skulpturene i Dresden og Berlin.

Deres hengivne
Joakim Skovgaard

Mappe 17

Brev nr 2A

Vejen var bred og god, omgivelserne skønne, først gik det lige efter næsen over sletten, siden slyngede vejen sig mellem bakker, men da vi var komne to trediede af den vel 5 mile lange vej, var jeg dygtig træt, vi havde skudt en svær fart, Z.¹ går som en maskine, så udholdende og de er farlig fut i ham. Nu blev vi imidlertid for min skyld nødt til af og til at sætte os og puste lidt i grøfterne, og mod slutningen kneb det så meget for mig, så skønt der kun manglede en fjerding vej, bad jeg dog Z. bede en kulsvierfamilie, som lå lejrede ved siden af vejen om jeg kunde få en af deres ved siden græssende heste at ride på, ellers var jeg bange for vi vilde komme for sent til dampskibet. Kulsviren var meget venlig, gav os vin at drikke, og sadlede straks hesten, som jeg så kom op på, og så var vi jo snart i Gytion, men der var ingen dampskib, det skulde først komme to dage efter og gå den sidste af de dages aften, Så måtte vi jo vente, hvilket jeg var lumsk glad ved, for mør var jeg. Vi kom i et rigtig god værelse, med adgang til altan, hvor vi nu to gange har nydt morgenkaffe (sometider bliver jeg jo nødt til at drikke kaffe) i så velsignet skøn solskin, med udsigt over det mørkeblå hav, hvor småskibene vugges ved vore fødder. Ja her er skønt, og solrigt nu vi har rigtig nydt denne tilgift, jeg har plejet mine lasede fødder. Folkene er rare, værtinden er hyggelig, men sengene er de hårdeste vi endnu har prøvet. I morges vågnede vi begge med den bekendelse på læberne at vi svar forskrækkelige møre. Jeg havde hittet på, at lægge mit tøj under mine knæer, de havde hjulpet godt, men dog havde vi begge i et væk drejet os om på den friskeste side natten igennem. Om nogle timer skal damperen komme og så går det mod Athen. Af mærkværdighederne her må nævnes klippen hvor Orest hvilede da han blev forfulgt af furien, og den lille hvor Paris og Helena holdt bryllup, vi var en lille tur derovre i går.

-2-

Jeg har i sinde at bestille et [?mindre] billede hos Viggo, men jeg vil så gerne hve noget jeg kendte, aller helst fra Capri. Når De nu kommer der snart, kunde de så ikke finde et rigtig kønt motiv. De kunde råde til, det var vel rimeligt at overlade det ganske til ham selv, men jeg er bange for, at han ikke vælger det jeg helst vil have, bare måske et lille hus og et træ, der ligesågodt kunde være et hvert andet sted i Italien, jeg vilde gerne at man

skulde kunne se det var fra Capri, helst tror jeg en vid Udsigt oppe fra Anna Capri med Havet og Vesuv i Baggrunden, mon det kunde lade sig gjøre? Jeg ved nok at det nu om stunder gjælder om at få så lidt som muligt på et billede, men det kan jeg nu ikke være med til, jeg kan ikke se med lige saa stort velbehag på en mødding og et stråtag som på en dejlig Udsigt.

Mappe 17

Brev nr 2B

Hr. Cand Müller!

På grund af en styk forglemmelse har jeg i mit brev til Dem undladt at berøre en vigtig ting i min kunstneriske udvikling. Det er mit forhold til La Cour. At jeg kunne glemme ham, ligger i, at han egentlig ikke har bragt noget nyt ind på min vej, men derimod fortsat min udvikling ud fra Fader, noget jeg ikke kan takke ham nok for.

Trods han er så meget ældre og videre end jeg, har vi dog på en måde gået så jævnsides, så trods han visselig har påvirket mig meget, har jeg mærket lidet til det. Fader sagde, at alt det nye (franske), som kom ind i vort hus, bragte La Cour, nu regnes han for gammeldags, sikkerlig mere gammeldags end han er i sit hjærte, sandheden er vel, at han er sig selv, temmelig uforandret. Virkningen udenfra har vist han og jeg følt temmelig ens, så, som sagt, den vej han har vist mig, var i den grad naturlig for mig trods forskelligt individuelt syn, så jeg i brevet til Dem glemte at han har påvirket mig, ja påvirket mig meget. Mit forhold til min Broder er meget ligt det til La Cour, kun har vi end mere fulgtes ad han har taget sig faderligt af os begge

¹ Kristian Zahrtmann (1843-1917)

drog et mig så meget, så jeg i det kilende gik på
Frydberg's museum end på udstillingen på Charlotten-
borg, hvor for retten Professor Smønstens arabere be-
tælte mig meget, så jeg, jeg har stået fulde timer foran den
Rehman, som med sabelen mellem tænderne til hest som
ger sig med kætkoren, så jeg så, såfor gik hjem som
nær Grønningen, så jeg at jumbelide mig stillede
ved arabertængen, hvor sabelen mellem, med det ejede
komme kaptajn egentlig så ud. Senere kom jeg i ma-
der lene og på akademiet. Pindelløren tænker jeg altid
med glæde, og her siddende på det til den, der som min
næste, men vist også som kunstner på akademiet tjener
jeg skildetale med det snemmelige lægner, som de
har her på glæde mig mere og mere. Min skildning og
overdådige glæde mig de antikke skulptur, længselsfuldt,
et temmelig de trænge som jeg endnu støtter over alt mine
det. Træder her til fortæll om gammel kunst, både skulptur
og kolonier, men kan berette mig om at sætte den grekke
over alt, så det er fejlsigt, at de grekerne senere for-
slang mig et tæppe med et skildet, var jeg ikke liget
næst, men det blev min forresten. En gammel karakter
jeg bemærkede stien, var nok forsløjet. Et jeg forsløjet be-
gjættede at studere i udsætt, så det jeg mig ikke længere fortælle
vist til, så jeg måske lige så meget sandhedsagt, og som ud-

Stiller mig jeg indtænksom nærmest bedes læseselskabet, der
jeg mere og mere på en smuk figur med et, som om interen
mig med, skat der en de mig en lyst til at læse bøger
hvis mig en smuk, så jeg altid ubetinget fortæller om alle
lystning. De jeg begynde at male og jeg meget af hørsel og
Fulden med et melle på, det i forang med en smilning
og dygtig at høre i retning af hende var jeg et smil det
af dygtig til hende. De første som bragte mig det at
forerne med mig i sig, og på en mere på hende en var
lyst til at hende og de. Det er, med hvilken vilde jeg i
anden. De i sig, en vilde i hende for mig og en i sig
de hende med en dygtig forer, som der på en mig og
af, jeg har ikke skuffet, hende som gamle og en nye hende
gav mig hende mig i sig at mig og for mig en de i hende
provision, gennem kommissionen (hendes hende) den i sig
forer i hende timer for et indtægt af hende hende, en
de nye i hende og hende var hende. De jeg kom tilbage
to hende for mig i hende og på hende hende for
de hende for mig hende det i sig i hende hende i hende
en, og kom hende hende indtægt af hende hende
hende hende hende i sig hende hende hende hende
hende, dygtig i sig, i hende hende hende hende hende
malt af hende en, en hende hende hende hende hende
hende hende jeg i hende hende for mig i sig hende hende
hende hende af mig. Denne gang på hende hende hende hende

Ellyen var stobred og god, omgivelserne skønne, først gik
det lige efter nassen over sletten, siden slyngede vej
sig anellen bakke, men da vi var kommen to trediedel af
den ⁵ mile lange vej, var jeg dybt træt, vi havde skudt
en ^{hvid} sort fast, og gik som en maskine, så udholdende, og der
fælt det, ham. Nu blev vi imidlertid for mig skiftet
nært til af og til at sætte os og puste lidt i grøften, og
skod slutningen kendt at det var meget for mig, så skönt at
kun manglen i fjordvej, ~~fast~~ bad jeg dog 3. bede
en kuloviefamilie, som lå ligende ved siden af vejens an
og kunde se en af dens end siden af ^{vejen} græsende
hest at ride på, ~~for~~ ellers var jeg bange for at komme for sent
til dampskibet. Kulovien var meget venlig, gav os
vin at drikke, og sadde straks hesten, som jeg så
kæmp på, og så var vi på snart i bytten. Ellers
varingen dampskibet, det skulde først komme to dage
efter og gik den vidt af de dages aften. På måltid var jeg
vænt, hvilket jeg var temmelig glad ved, for mit var jeg.
Et kam i et rigtig godt værelse, med adgang til altan,
hvor vi nu tog en meget smagfuld kaffe (samtidig
blev jeg smidt at det var en kaffe) i så velkomment skint
solen, med udsigt over det smukke hav, hvor min
stuen var ved vor fodde. Ja her var skint, og sol
sigt nu vi her rigtig meget den tilgitt, jeg har pågivet min
kære fodde. Folkene var ras, ventende og hyggelig,
men sungen og de hørdet er endnu har frist. I morgen
vognede vi bryg med den bekendte på Ceborn, at vi var
færdig skulig munt. Jeg havde hørt på at Ceborn om til
under min kneer, det havde hjulpet godt, men dog
havde vi bryg i et velk drevet og om på den friskeste
natte i gemen. // Om nogle timer skulde vi have
og så gik det med os her. // Det merkverdige her
adams klipp, hvor Onst hielder, ~~under~~ da han blev
forfulgt af furene, og den alle i hvor David og
Helena holdt bryllup, og var en alle tier de over og år.

Jeg har i sinde at bestille et mindre Billede paa Væggen, men
føler så gerne han noget i sig kendte, eller helst fra Ceph,
Vei de nu ham der snart, kunde de måske finde
et rigtig kært motiv, de kunde måske til, det var vel
rimeligt at overlade det ganske til ham selv, men
jeg er bange for, at han ikke vælger det i sig selv
have, bare mig, et lidt hus, et træ, der lige så
kunt være et husstandet sted: Helt i sig, vilde gerne
at man skulle kunne se det var fra Ceph, helt som
i en vid Udvej oppe fra Anna Ceph med Huset
Vener: Baggrunden, mon det kunde være sig? Jeg
ved nok at det nuværende gjælder om at få en
lidt som muligt på et billede, men det kan jeg nu
ikke være med til, jeg kjen. I den se med sig, var
stort velbehag på en minde af et stykke som
på en dybt Udvej.

SKOVGAARD-MUSEET
Mappe 17 Nr. 24

individuelly mig, så jeg i brevet til Dem glæmte, at
han har påvirket mig, ja påvirket mig meget. Mit forhold
til min Broder er meget lig det til Le Bour, han har vi
end mere fulgt ad, han har taget sig faderligt af
os begge.

Hr. Cand Müller!

SKOVGAARD-MUSEET
Mappe 17 Nr. 2 B

På grund af en stykke forglemmelse har jeg i mit
brev til Dem undladt at berøre en vigtig ting i min
künstleriske udvikling. Det er mit forhold til Le Bour.
At jeg kunde glemme ham, ligger i, at han egentlig
ikke har bragt noget nyt ind på min vej, men
derimod fortæret min udvikling ud fra Fader, noget
jeg ikke kan lide ham nok for.
Trods han er da meget elsket og vidst end jeg,

har os dog på en måde gået så jævnt, så trods
han visselig har påvirket mig meget, har jeg mærket
lidt til det. Fader sagde, at alt det nye (franke), som
kom ind i vort hus, bragte la Cour, nu regnes han for gam-
meldags, sikkert mere gammeldags end han er i sit
hjerte, sandheden er vel, at han er sig selv, temmelig
uforandret. Værkningen udenfra har vist han og jeg
følt temmelig ens, så, som sagt, den vej han har vist
mig, var i den grad naturlig for mig trods forskelligt